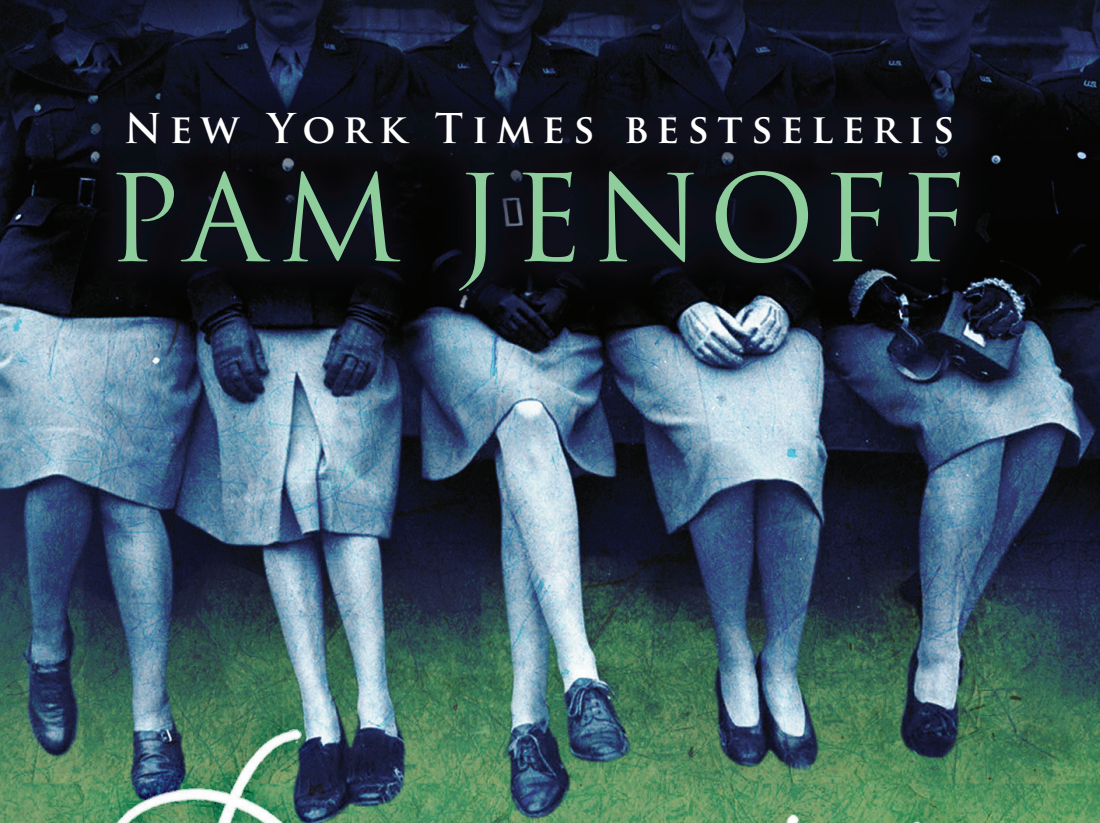

NEW YORK TIMES BESTSELERIS

PAM JENOFF

*Dingusios
Paryžiaus
merginos*

ROMANAS

KAI DRĄSA IR DRAUGYSTĖ
STIPRESNĖS UŽ KARĄ

TYTO ALBA

PAM JENOFF

*Dingusios
Paryžiaus
merginos*

R O M A N A S

Iš anglų kalbos vertė
Vytautas Petrukaitis

VILNIUS 2020

Pam JENOFF
THE LOST GIRLS OF PARIS
Park Row Books,
Toronto, Canada

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

THE LOST GIRLS OF PARIS

© 2019 by Pam Jenoff

All rights reserved including the right of reproduction in whole, or in part in any form.

This edition is published by arrangement with Harlequin Books S.A.

This is a work of fiction. Names, characters, places and incidents are either the product of the author's imagination, or are used fictitiously, and any resemblance to actual persons, living or dead, business establishments, events, or locales are entirely coincidental.

© Vytautas Petrukaitis, vertimas į lietuvių kalbą, 2020

© „Tyto alba“, 2020

ISBN 978-609-466-472-4

1 SKYRIUS
GREISĖ

Niujorkas, 1946 m.

Jeigu ne antra pagal dydį klaida, Greisės Hili padaryta per savo gyvenimą, ji niekada nebūtų radusi to lagamino.

Vieno antradienio rytą, dvidešimt minučių po devynių, Greisė turėjo važiuoti pietų kryptimi vienu iš dviejų pirmų autobusų, kuriais ji nusigaudavo į miesto centrą iš nuomojamo buto Pragaro virtuvėje* į kontorą Žemutiniame Ist Saide, kurioje dirbo. Ir tą kartą ji išties buvo susiruošusi į darbą. Tik buvo visai ne rajone, kurį ėmė vadinti gimtuoju, bet lėkė į pietus Madisono aveniu, stengdamasi surišti spirale susisukusius plaukus į mazgelį palei sprandą. Nors buvo vėsu, paskubomis nusivilko palta, kad galėtų nusirengti žalsvą megztinį. Ji nenorėjo, kad Frenkis pastebėtų, jog tą patį megztinį vilkėjo vakar, ir jam kiltų neišsivaizduojama mintis: ar ji apskritai buvo parėjusi namo.

Greisė stabtelėjo apžiūrėti savęs priešais pigių buitinių prekių parduotuvės vitriną. Gailėjosi, kad parduotuvė nedirba ir

* Niujorko rajonas. (Čia ir toliau vertėjo pastabos.)

ji negali nusipirkti pudros paslėpti žymėms ant kaklo ir neva išbandydama purkštelėti kvėpalų, kad užmaskuotų vakar gerto brendžio dvoką, sumišusį su skaniu, bet nepriimtiniu Marco losjono po skutimosi kvapu, nuo kurio kaskart įkvėpiant jai svaigdavo galva ir apimdavo gėda. Gatvės kampe sėdėjo girtuoklis ir dejavo pro miegus. Žiūrėdama į pilką, išbalusį lyg numirėlio veidą, Greisė pajuto savotišką solidarumą. Gretimame skersgatvyje sutrinkšėjo šiukšliadėžė, tuo pat ritmu kaip dunksjimas jos galvoje. Visas Niujorkas, rodės, patiria šleikštulį ir pagirias. O gal ji tik painiojo miestą su savim.

Madisono aveniu raižė smarkūs vasario vėjo gūšiai, todėl ant dangoraižių kabančios vėliavos įnirtingai plakėsi. Palei šaligatvį šoko senas suglamžytas laikraštis. Išgirdusi Šv. Agnietės bažnyčios varpus mušant pusę dešimtos, Greisė skubėjo toliau, pasileidus kone tekinai oda po apykakle sudrėko. Priekyje dunksojo gremėzdiška Didžioji centrinė geležinkelio stotis. Toliau Greisė galėtų pasukti kairėn į 42-ąją gatvę ir Leksingtono aveniu sėsti į greitąjį autobusą.

Bet jai priešėjus 43-iosios sankryžą gatvė priekyje buvo uždaryta. Ją skersai pertvėrė trys policijos automobiliai, jie atkirto Madisono aveniu ir neleido niekam keliauti toliau pietų kryptimi. Iš pradžių Greisė įtarė, kad įvyko automobilio avarija, nes pastebėjo juodą „Studebaker“, stovintį skersai gatvės. Iš po jo variklio gaubto vertėsi garų kamuoliai. Daugiau automobilių buvo užkimšę centrinio Manhatano gatves negu kada nors pastaruju metu; jie varžėsi dėl vietos su autobusais, taksi ir prekes išvežiojančiais sunkvežimiais. Tačiau atrodė, kad jokia kita transporto priemonė nepateko į šį eismo įvykį. Kampe stovėjo vienintelė greitosios pagalbos mašina. Medikai susijaudinę ne-lakstė aplink, bet stovėjo atsišlieję į savo automobilių ir rūkė.

Greisė pasuko prie policininko, kurio riebus veidas kyšojo

iš aukštos uniformos apykaklės – tamsiai mėlynos, su auksinėmis sagomis.

– Atsiprašau, ar ši gatvė bus ilgai uždaryta? Vėluoju į darbą.

Jis niekinamai nužvelgė ją iš po kepurės snapelio, tarsi mintis, kad moteris eina į darbą, vis dar keltų juoką, nors tiek daug jų pareigingai dirbo fabrikuose, užėmusios vietas vyrų, kurie per karą stojo į kariuomenę ir išvyko į užjūrį.

– Tenai eiti negalite, – įsakmiai atsakė jis. – Ir dar negreitai galėsite.

– Kas atsitiko? – paklausė ji, bet policininkas nusisuko.

Greisė žengtelėjo į priekį ir ištiesė kaklą stengdamasi pamatyti.

– Moterį partrenkė automobilis ir ji žuvo, – paaiškino šalia stovintis vyras su vilnone berete.

Žiūrint į sutrupėjusį priekinį „Studebaker“ stiklą Greisė staiga supykino.

– Kaip gaila, – galop išspaudė ji.

– Aš nemačiau, – tarė vyras, – bet kažkas sakė, kad ji žuvo iš karto. Bent jau nesikankino.

Bent jau. Po Tomo mirties šiuos žodžius Greisė girdėjo per nelyg dažnai. Bent jau ji dar jauna. Bent jau nebuvo vaikų – tarsi dėl to būtų lengviau išverti. (Vaikai, kartais jai ateidavo į galvą mintis, būtų buvę ne našta, o jo dalelė, likusi amžiams.)

– Tiesiog nežinai, kuo viskas baigsis, – svarstė vyras su berete šalia jos.

Greisė nieko neatsakė. Tomo mirtis irgi buvo netikėta: džiapas apsvirtė važiuodamas iš armijos bazės į geležinkelio stotį Džordžijoje. Tomas buvo susiruošęs į Niujorką pasimatyti su ja prieš atvykdamas į savo dalinio dislokacijos vietą. Apie jį kalbėjo kaip apie karo auką, bet iš tikrųjų jis tik pateko į dar vieną nelaimingą atsitikimą, kuris galėjo įvykti bet kur.

Pokštelėjo reporterio fotoaparato blykstė ir Greisė sumirkėjo. Užsidengusi akis ji ėmė atatupsta trauktis per minią, trokšdama nuo cigarečių dūmų, prakaito tvaiko ir kvėpalų.

Dabar, atokiai nuo policijos užkardos, Greisė pažiūrėjo per petį. 43-ioji gatvė iš vakarų pusės irgi buvo pertverta, taigi jos kirsti ji negali. Jeigu grįš į Madisono aveniu ir apeis stotį iš kitos pusės, sugaiš mažiausiai dar pusvalandį, vadinasi, į darbą pavėluos net daugiau, negu jau vėluoja. Ji vėl keikė praėjusį vakarą. Jeigu ne Markas, dabar nestovėtų čia neturėdama kitos išeities, kaip kirsti Didžiąją centrinę stotį – vienintelę vietą, į kurią prisiekė niekada daugiau nekelti kojos.

Greisė pasisuko į ją. Stotis dunksojo priešais ir milžiniškas jos šešėlis krito ant šaligatvio apačioje. Pro duris nenutrūkstamu srautuėjo keleiviai. Ji įsivaizdavo stoties vidų, didžiąją salę, kur šviesa krinta pro vitražinio stiklo langus, mintyse matė didelį laikrodį, po kuriuo susitinka draugai ir įsimylėjęliai. Nepakenčiamas jai buvo ne pastato vaizdas, bet žmonės. Merginos, ką tik išsidažiusios lūpas raudonai, liežuviu laižydamos dantis, jei kartais lūpdažis juos ištepė, ir kažko laukiančios gniauždamos rankines. Ką tik išprausti vaikai, atrodantys šiek tiek išsigandę matydami tėvą, kurio neprisiminė, nes šis išvyko, kai jie tik žengė pirmuosius žingsnius. Vyrų su uniformomis, susiglamžiusiomis kelionėse, nušokantys į peroną su nuvytusiomis saulutėmis rankose. Tokio susitikimo ji jau niekada neturės.

Jai reikėtų nuleisti rankas ir grįžti namo. Greisė būtų mielai išsimaudžiusi, galbūt nusenūdusi. Bet dar turi nusigauti į darbą. Dešimtą Frenkio laukė pokalbiai su prancūzų šeima ir jam reikės, kad ji užrašytų jo diktuojamą tekstą. Paskui ateis Rozenbergai, jiems reikia popierių būstui. Įprastai darbas jai dėl to ir patiko – galėjo užsimiršti sprendama kitų žmonių bėdas. Bet šiandien ją sunkiai slėgė atsakomybė.

Ne, ji turi patekti į darbą, o tai padaryti gali tik vienu būdu. Ištiesusi pečius Greisė pasuko į Didžiąją centrinę stotį.

Įėjo pro pastato duris. Ji pirmą kartą atsidūrė čia nuo tos popietės, kai atvyko iš Konektikuto su geriausia klostuota savo suknele, „pergalės ritinėliais“^{*} tobulai sušukuotais plaukais, prispaustais plokščia skrybelaite be kraštų. Tomas neatvažiavo trečios valandos traukiniu iš Filadelfijos, kur jis turėjo persėsti iš vieno į kitą, kaip tikėtasi, tad ji pamanė, kad jis bus nesuspėjęs to padaryti. Kai jis neišlipo ir iš kito traukinio, jai pasidarė šiek tiek neramu. Ji patikrino skelbimų lentą ant informacijos kiosko stoties viduryje, kur žmonės kabindavo pranešimus: gal Tomas atvažiavo anksčiau ar ji kaip nors jo nepastebėjo. Ji neturėjo kaip su juo susisiekti ar išsiaiškinti, tad neliko nieko kita, kaip laukti. Ji suvalgė dešrainį, kuris išterlijo jos lūpdažį ir apkarto burnoje, perskaitė kiosko laikraščių antraštes antrą, paskui trečią kartą. Traukiniai atvažiuodavo, išsikraudavo, iš jų pasipildavo kareiviai, tarp kurių galėjo būti Tomas, bet jo vis nebuvo. Kai pusę devynių atvyko paskutinis tą vakarą traukinys, ji taip nerimavo, kad kraustėsi iš proto. Tomas niekada nebūtų palikęs jos šitaip stovėti. Kas atsitiko? Galiausiai karininkas kaštoniniais plaukais, kurį ji pažino iš Tomo tarnybos pradžios ceremonijos, pasuko prie jos su išgąstinga išraiška veide, ir ji viską suprato. Ji vis dar juto, kaip nepažįstamos jo rankos ją sugriebia, kai jai pakirto kojas.

Dabar stotis atrodė tokia pati kaip tą vakarą, pro ją plūdo nesibaigiantis arčiau ir toliau keliaujančių rimtų žmonių srautas. Pastato netrikdė svarbus vaidmuo, kurį jis daugybę mėnesių vaidino jos galvoje. *Pereik per ją, ir tiek*, sakė ji sau; platus

^{*} *Victory rolls* – XX a. penktajame dešimtmetyje populiaru šukuosena, šitaip pavadinta pagal oro akrobatikos figūrą, – plaukai susukami dideliais žiedais.

išėjimas stoties gale masino ją it koks švyturys. Jai nereikia sustoti ir visko prisiminti.

Kažkas keistai timptelėjo jai koją, lyg mažas vaikas būtų suleidęs į ją nagus. Greisė sustojo ir pasižiūrėjo už nugaros. Nieko baisaus: tik nubėgo nailoninės jos kojines akis. Ar ją pažeidė Marko rankos? Skylė didėjo sulig kiekvienu žingsniu, ties blauzda ji kaip reikiant prasižiojo. Jai žūtbut reikia kojines nusimauti.

Greisė tekina pasileido laiptais į viešąjį tualetą aukštu žemiau. Eidama pro suolą kluptelėjo ir vos nepargriuvo. Pėda kryptelėjo ir kulkšniį persmelkė skausmo banga. Ji nušlubčiojo prie suolo ir pakėlė koją, pamaniusi, kad vėl atšoko kulniukas, kurį ji prastai pritvirtino, bet batas buvo sveikas. Ne, kažkas kyšojo iš po suolo, pro kurį ji ką tik praėjo, – todėl ji ir kluptelėjo. Rudas lagaminas, pakištas po suolu kaip pakliuvo. Ji suirzusi apsidairė, spėliodama, kas galėjo šitaip neatsakingai palikti lagaminą, bet netoliese nieko nebuvo, o kiti žmonės ėjo pro šalį nekreipdami į jį dėmesio. Galbūt lagamino savininkas užbėgo į tualetą ar nusipirkti laikraščio. Ji pastūmė lagaminą toliau, kad niekas daugiau už jo neužkliūtų, ir nuėjo.

Priešais moterų tualetu duris Greisė pamatė ant grindų sėdintį vyrą sudriskusia uniforma. Sekundės dalį ji džiaugėsi, kad Tomas neliko gyvas, nekariavo ir negrižo sugniuždytas to, ką matė. Ji visuomet regės jį neprilygstamą, stiprų ir tobulą. Jis negriš namo randuotas, kaip tokia daugybė jos matomų dabar, apsietančių, neva nėra palaužti. Greisė sugrabaliojo kišenėje paskutines monetas, stengdamasi negalvoti apie kavą, kurios taip troško ir be kurios dabar turės apsieiti. Įspaudė pinigų vyrui į suskeldėjusį delną. Ji tiesiog neįstengė nusukti nuo jo akių.

Greisė nuėjo į moterų tualetą, užsirakino kabinoje ir nusi-movė kojines. Paskui priėjusi prie veidrodžio pasitaisė juodus

kaip degutas plaukus, iš naujo pasidažė lūpas; vaškinis lūpdazio skonis priminė jai šios nakties įvykius. Prie gretimo praustuvo jaunesnė už ją moteris palygino paltą virš apvalaus pilvo. Rodės, aplinkui apstu nėščių moterų, mat tiek daug džiaugsmingų susitikimų po ilgo nesimatymo įvyko su grįžusiais iš karo vyrais. Greisė juto, kad moteris žiūri į netvarkingą jos išvaizdą. *Ji žino.*

Suvokdama, kad dar labiau vėluoja į darbą, Greisė išskubėjo iš tualetu. Dar kartą eidama per stotį pastebėjo lagaminą, už kurio užkliuvusi neseniai vos nepargriuvo. Jis tebestovėjo po suolu. Ji sulėtino žingsnį, priėjo prie lagamino, apsidairė, ar niekas neateina jo pasiimti.

Nieko nepamačiusi Greisė atsiklaupė ir lagaminą apžiūrėjo. Jis nebuvo niekuo ypatingas, nugludintas kaip tūkstantis kitų lagaminų, kuriuos keleiviai kasdien nešėsi stotyse, su nučiupinėta perlamutrine rankena, gražesne už daugelio. Tik šio lagamino niekas nesinešė; jis neprižiūrimas pūpsėjo po suolu. *Paliktas.* Gal kas nors jį pametė? Ji akimirka stabtelėjo iš atsargumo, prisiminusi karo laikų pasakojimą apie krepšį, kuriame, kaip paaiškėjo, buvo bomba. Bet tie dalykai jau baigėsi, įsiveržimo ar kokio kito išpuolio pavojus, kadaise, rodos, tykojęs už kiekvieno kampo, dabar pranyko. Greisė apžiūrėjo lagaminą – gal pamatys kokį ženklą, rodantį, kas jo savininkas. Ant šono kreida buvo užrašytas vardas. Ji sunerimusi prisiminė Frenkio klientus, išsigelbėjusius nuo vokiečių. Šie privertė juos užrašyti savo pavardes ant lagaminų melagingai žadėdami juos grąžinti. Ant šio buvo užrašytas vien tik vardas: *Trig.*

Greisė apsvarstė galimybes: pranešti budėtojui arba tiesiog nueiti. Ji vėluoja į darbą. Bet nedavė ramybės smalsumas. Gal viduje kur nors užrašyta pavardė. Ji ėmė žaisti su užraktu. Jis tarsis savaime atsivėrė tarp jos pirštų. Pati nepajuto, kaip pakėlė

dangtį per pusę sprindžio. Žvilgtelėjo per petį, nes jai atrodė, kad tuoj gali būti sučiupta. Tada pasižiūrėjo į lagamino vidų. Jis buvo tvarkingai sukrautas; viršutiniame kampe įkištas plaukų šepetys sidabrine nugarėle ir levandų muilas be pakuotės, moteriški drabužiai buvo idealiai sulankstyti. Lagamino dugne kūdikio bateliai, bet jokios kitos vaikiškos aprangos – nė ženklų.

Staiga knaisiojimasis po šį lagaminą jai pasirodė esąs nedovanotinas privatumo pažeidimas (aišku, taip ir buvo). Greisė greitai atitraukė ranką ir tuo metu kažkas perrėžė jai smilių.

– Oi! – nesusitvardžiusi šūktelėjo ji.

Pasirodė kokių trijų centimetrų kraujo rėžis, jis plėtėsi, iš jo kilo raudoni burbuliukai. Ji prisikišo pirštą prie lūpų ir pačiulpė, kad žaizda nustotų kraujavusi. Tada įkišo sveikąją ranką į vidų – jai reikėjo sužinoti, kas jai įpjovė, skustuvą ar peilį. Po drabužiais gulėjo kokių šešių milimetrų storio vokas. Pirštą jai perpjovė aštrus popieriaus kraštas. *Neliesk jo!* – rodė, išgirdo sakant vidinį balsą. Bet ji neįstengė susilaikyti ir voką atidarė.

Viduje gulėjo pluoštas nuotraukų, kruopščiai suvyniotų į nėrinių atraižą. Greisė jas ištraukė; tai darant iš piršto išsisunkęs kraujo lašas užtiško ant nėrinių ir paliko neišvalomą dėmę. Nuotraukų iš viso buvo apie tuzinas, kiekvienoje – jaunos moters portretas. Jos atrodė pernelyg skirtingai, kad galėtų būti giminės. Kai kurios vilkėjo karinėmis uniformomis, kitos – gerai išlygintomis palaidinukėmis ar trumpais sportiniais švarke-liais. Nė viena negalėjo būti vyresnė kaip dvidešimt penkerių.

Laikydama šių nepažįstamųjų nuotraukas, jautėsi pernelyg intymiai, nederamai. Greisei norėjosi jas paslėpti, užmiršti, ką matė. Bet merginos viršutinėje nuotraukoje tamsios akys tarsi kviesdamos žvelgė į ją. Kas ji?

Kaip tik tuo metu priešais stotį pasigirdo sirenos ir jai dingtelėjo, kad tai policija atvažiuoja jos suimti už tai, kad įlindo į

svetimą bagažą. Greisė paskubomis mėgino iš naujo suvynioti nuotraukas į nėrinius ir padėti viską atgal į lagaminą. Bet nėriniai persisuko, tad jai nepavyko įkišti nuotraukų atgal į voką. Sirenos dabar kaukė garsiau – laiko nebėra. Ji slapčia įkišo nuotraukas į savo rankinę, o lagaminą koja pastūmė po suolu, toli nuo akių.

Tada pasuko prie išėjimo jusdama, kaip tvinkčioja įpjautas pirštas.

– Turėjau suprasti, – suniurnėjo panosėje, – kad apsilankymas stotyje geruoju nesibaigs.

ELEONORA

Londonas, 1943 m.

Direktorius tūžo.

Jis taip smarkiai tvojo per ilgą pasitarimų stalą panašia į leteną ranka, kad net tolimajame gale subarškėjo puodeliai ir iš jų išsiliejo arbata. Nutilo per rytinį susirinkimą įprastai girdimi geraširdiški juokeliai ir tauškesys. Jo veidas išraudo.

– Sugauti dar du agentai, – suriaumojo jis nesivaldydamas.

Viena iš koridoriumi einančių mašininkų sustojo, išpūtusi akis pažvelgė ir nuskubėjo toliau. Eleonora paskubomis atsi-stojo uždaryti durų, delnu vaikydamą virš jų pakibusį cigarečių dūmų debesį.

– Taip, tamsta, – išmiknojo kapitonas Maikelsas, Karališkų-jų karinių oro pajėgų atašė. – Prie Marselio atskraidinti agentai buvo suimti, praėjus vos kelioms valandoms. Negavome jokios žinios ir spėjame, kad jie buvo nužudyti.

– Kurie? – piktai paklausė Direktorius.

Gregoris Vinslou, Specialiųjų operacijų valdybos direkto-rius, kariuomenėje buvo pulkininkas, gavęs daugybę apdova-nojimų per Pirmąjį pasaulinį karą. Nors jau netoli šešiasde-

šimties, išliko įspūdinga asmenybė. Visiems būstinėje jis buvo žinomas tik kaip Direktorius.

Klausimas, matyt, suglumino kapitoną Maikelsą. Tiems, kurie vadovavo operacijai iš tolo, agentai vietoje tebuvo bevar-dės šachmatų figūros.

Bet ne šalia jo sėdinčiai Eleonorai.

– Haris Džeimsas. Gimė Kanadoje, baigė Magdalenos kole-džą Oksforde. Juanas Pitersonas, anksčiau tarnavęs Karališko-siose karinėse oro pajėgose.

Ji atmintinai žinojo smulkmenas apie kiekvieną, kurį Spe-cialiuųjų operacijų valdyba išsiųsdavo į jam numatytą vietovę.

– Tai jau antra virtinė suėmimų ši mėnesį.

Direktorius pakramtė pypkės kandiklį nesivargindamas jos prisidegti.

– Trečia, – tyliai pataisė Eleonora dar labiau jį įsiutindama, bet ir meluoti nenorėjo.

Praėjo beveik treji metai, kai Čerčilis davė nurodymą įsteigi-ti Specialiuųjų operacijų valdybą, arba SOV, ir pavedė jai sabo-tažo bei ardomosios veiklos aktais „sukelti Europoje gaisrą“. Nuo tada valdyba pasiuntė beveik tris šimtus agentų į Europą trikdyti ginkluotės gamyklų ir geležinkelių veiklos. Dauguma išvyko į Prancūziją kaip nariai padalinio, pavadinto Skyriumi P, kenkti infrastruktūrai ir ginkluoti prancūzų partizanų prieš prasidedant Sąjungininkų išsilaipinimui per Lamanšą, apie kurį gandai sklido jau seniai.

Tačiau už būstinės Beikerio gatvėje sienų SOV veikla vargu ar buvo laikoma didžiai sėkminga. MI6* ir kelios kitos tradi-cinės valdžios žinybos piktinosi SOV sabotažo aktais, nes lai-kė juos mėgėjiškais ir kenksmingais slaptesnėms jų pačių ope-

* 1909 m. įkurta Jungtinės Karalystės karinė žvalgyba.

racijoms. Be to, buvo sunku skaičiais įvertinti SOV pastangų sėkmę – arba todėl, kad jos buvo įslaptintos, arba todėl, kad jų poveikis iki galo paaiškės tik po antrojo fronto atidarymo. O pastaruoju metu valdybai ėmė nesisėkti, vis daugiau jos agentų buvo suimama. Ar dėl to buvo kaltas operacijų mastas ir SOV tapo savo pačios sėkmės auka? O gal kaltės ieškoti reikėjo visai kitur?

Direktorius pasisuko į Eleonorą, ką tik liūto dėmesį patraukusią naują grobį.

– Kas, po velnių, dedasi, Trig?! Jie prastai parengti? Daro klaidų?

Eleonora nustebo. Ji pradėjo dirbti SOV sekretore netrukus po to, kai ši organizacija buvo įkurta. Jai teko gerokai pavargti, kol buvo nusamdyta: buvo ne tik moteris, bet ir Lenkijos pilietė ir dar žydė. Retas manė, kad jai vieta valdyboje. Ji pati dažnai stebėdavosi, kaip iš kaimelio netoli Pinsko iškiolo iki Londono galios koridorių aukštumų. Vis dėlto ji įtikino Direktorių suteikti jai galimybę ir, padedama savo įgūdžių ir žinių, skrupulingo dėmesio smulkmenoms ir enciklopedinės atminties, pelnė jo pasitikėjimą. Nors jos pareigos ir atlyginimas nepakito, dabar ji kur kas labiau panėšėjo į patarėją. Direktorius reikalavo, kad ji sėdėtų ne šalia kitų sekretorių kur nors palei sieną, bet prie pasitarimų stalo jam iš dešinės. (Ji įtarė, kad jis to panorė, nes buvo kurčias ta ausimi – niekam kitam jis to neprisipažino. Iškart po susirinkimų ji prie keturių akių atpasakodavo viską, kas buvo pasakyta, kad kas nors neliktų jo nepastebėta.)

Tačiau dabar Direktorius pirmą kartą paklausė jos nuomonės kitiems girdint.

– Su visa pagarba, pone, nei parengimas, nei vykdymas čia niekuo dėti.

Eleonora staiga pajuto, kad visų žvilgsniai nukreipti į ją. Ji didžiavosi tuo, kad stengiasi likti nepastebėta valdyboje ir patraukia kuo mažiau dėmesio. Bet dabar, taip sakant, buvo parodytas jos tikrasis veidas ir vyrai prie stalo stebėjo ją neslėpdami nepasitikėjimo.

– Kas tuomet dėl to kaltas? – paklausė Direktorius. Ir šiaip įprastai nekantrus, dabar jis jau vos tvardėsi.

– Bėda ta, kad jie vyrai.

Eleonora atsargiai rinkosi žodžius, nesileisdama jo skubinama, norėdama, kad jis ją suprastų ir nepasijustų įžeistas.

– Dauguma jaunų prancūzų išvykę iš miestų ir miestelių. Užsirašė į Prancūzijos savanorių legioną, kaunasi Viši kolaborantų milicijos* gretose arba sėdi kalėjime, nes atsisakė tai daryti. Dabar mūsų agentams neįmanoma įsiterpti.

– Tai ką daryti? Liepti jiems visiems eiti į pogrindį?

Eleonora papurtė galvą. Agentai negali pradėti slapstyti. Tam, kad gautų informacijos, jie turi bendrauti su vietiniais. Tikrą informaciją jie gavo iš padavėjos Lotreke, nugirdusios, kaip šnekučiuojasi per daug vyno išgėrę karininkai, iš ūkininko žmonos, pastebėjusios pokyčius pro laukus pravažiuojančiuose traukiniuose, iš paprastų piliečių pastebėtų dalykų. Be to, agentams reikėjo palaikyti ryšį su *reseau* – vietiniais pasipriešinimo tinklais – tam, kad jų pastangos kenkti vokiečiams duotų daugiau naudos. Ne, Skyriaus P agentai negalėjo veikti slapstydamiesi rūsiuose ir urvuose.

– Tai ką tada? – neatlyžo Direktorius.

– Yra kita išeitis...

Ji nutilo ir jis nekantriai į ją žvilgtelėjo. Eleonora neieško-

* Viši kolaborantų režimo 1943 m. sausį įsteigta organizacija kovoti su Prancūzijos pasipriešinimo dalvyviais.

davo žodžio kišenėje, bet tai, ką ji ketino pasakyti, buvo taip drąsu, kad jai trūko ryžto. Ji giliai įkvėpė.

– Siųskite moteris.

– Moteris? Nesuprantu.

Ši mintis atėjo jai į galvą prieš kelias savaites, kai radijo ryšio kambaryje stebėjo, kaip greitai ir užtikrintai viena iš merginų iššifruoja pranešimą, gautą iš vietos agento Prancūzijoje. Jos gabumai eina perniek, pamanė Eleonora. Mergina turėtų siųsti pranešimus iš paskyrimo vietos. Mintis buvo tokia neįprasta, kad prireikė laiko, kol ji išsikristalizavo pačios Eleonoros galvoje. Nesiruošė išsakyti jos dabar, galbūt net niekada, bet ji vis dėlto išsprūdo ne visai susiformavusi.

– Taip.

Eleonora buvo girdėjusi pasakojimų apie agentes, pavojingas operatyvininkes, savarankiškai dirbančias rytuose, perduodančias pranešimus ir padedančias pabėgti karo belaisviams. Tokie dalykai vyko ir per Pirmąjį pasaulinį karą, ko gero, didesniu mastu, negu įsivaizdavo diduma žmonių. Bet sukurti oficialią programą moterims iš tiesų apmokyti ir siųsti į paskirtas vietas buvo visai kas kita.

– Bet ką jos *darytu*? – paklausė Direktorius.

– Tą patį, ką vyrai, – atsakė Eleonora ūmai suirzusi, kad turi aiškinti tai, kas turėjo būti akivaizdu. – Perduotų pranešimus per kurjerius ar siųstuvais. Ginkluotų partizanus, sprogdintų tiltus.

Moterys ėmėsi visokių vaidmenų namų fronte, ne vien slaugė ligonius ar tarnavo vietos gvardijoje. Jos šaudė zenitiniais pabūklais ir pilotavo lėktuvus. Kodėl taip sunku suprasti, kad jos gali daryti ir tai?

– Moterų skyrius? – įsiterpė Maikelsas sunkiai slėpdamas savo skeptišką požiūrį.

Nekreipdama į jį dėmesio Eleonora pasisuko tiesiai į Direktorių.

– Pagalvokite apie tai, pone, – tarė ji įgijusi drąsos, mat vis labiau tikėjo savo sumanymu. – Jaunų vyrų Prancūzijoje reta, o moterų sutiksi visur. Jos niekam nekrinta į akis gatvėje, parduotuvėse ar kavinėse. Na, o dėl kitų moterų, kurios jau čia dirba...

Ji sudvejojo pagalvojusi apie radistes, nepailstamai triūsiančias valdybos labui. Tam tikru lygmeniu jos tobulos: įgudusios, išmanančios savo darbą, visiškai atsidavusios tikslui. Bet tie patys pranašumai, dėl kurių jos idealiai tiko čia, darė jas bevertes darbui objektuose. Jos paprasčiausiai buvo pernelyg giliai įleidusios šaknis, kad būtų galima jas rengti operatyvininkėmis, be to, jos buvo mačiusios ir žinojo per daug, kad būtų galima siųsti jas vykdyti užduotis užsienyje.

– Jos irgi netiks. Tas moteris reikės užverbuoti naujai.

– Bet kur mes jas rastume? – paklausė Direktorius. Sumanymas, matyt, jam ėmė patikti.

– Ten pat, kur randame vyrus.

Taip, nebuvo jokio karininkų korpuso, iš kurio būtų galima rinktis.

– Iš Moterų kariškių korpuso ar Savanorių slaugytojų moterų korpuso, iš aukštųjų ir profesinių mokyklų, iš gamyklų ar tiesiog iš gatvės.

Idealios agentės nebūtum parinkęs iš trumpo gyvenimo aprašymo ar iš tam tikro diplomo. Labiau galėjai vadovautis nuojauta, kad moteris tinkama darbui.

– Iš tokių pat žmonių – protingų, lengvai sugebančių prisi-
taikyti, gerai mokančių prancūzų kalbą, – pridūrė ji.

– Jas reikės parengti, – priminė Maikelsas. Iš jo balso galėjai suprasti, kad tai neįveikiama kliūtis.

– Kaip ir vyrus, – atkirto Eleonora. – Niekas negimsta mokėdamas.

– O paskui? – paklausė Direktorius.

– O paskui įtaisysim jas vietose.

– Pone, – įsiterpė Maikelsas, – Ženevos konvencija aiškiai draudžia moterims dalyvauti koviniuose veiksmuose.

Vyrai prie stalo sulinksėjo galvomis, rodydami, kad pagavo jo mintį.

– Konvencija draudžia daugybę dalykų, – atšovė Eleonora.

Ji žinojo visas tamsias SOV kertes, kaip ši žinyba ir kitos eina lengviausiu keliu ir apeina įstatymus žūtbutinėmis karo sąlygomis.

– Galime priedangai įforminti jas kaip Savanorių slaugytojų moterų korpuso nares.

– Rizikuosime žmonių, dukrų ir motinų gyvybėmis, – įspėjo Maikelsas.

– Man tai nepatinka, – tarė vienas iš uniformuotų vyrų stalo gale.

Eleonora išsigando. Direktorius nebuvo itin stiprios valios vadovas. Jeigu visi kiti palaikys Maikelsą, jis gali atsisakyti sumanymo.

– Jums patinka, kad kas dvi savaitės nuo vokiečių rankų žūva pustuzinis vyrų? – atšovė Eleonora negalėdama patikėti savo įžūlumu.

– Pamėginsime, – neįprastai ryžtingai pareiškė Direktorius šitaip užkirsdamas kelią bet kokioms tolesnėms diskusijoms.

Jis pasisuko į Eleonorą.

– Įkurk biurą šioje gatvėje Nordžbio name ir pranešk man, ko tau reikia.

– Aš? – nustebusi paklausė ji.

– Čia tavo sumanymas, Trig. Ir tu, velniai rautų, vadovausi jį įgyvendinant.

Eleonora susigūžė išgirdusi Direktorių velniuojantis, nes prisiminė, kaip vos prieš kelias minutes jie aptarė aukas.

– Pone, – įsiterpė Maikelsas, – abejoju, ar panelė Trig turi reikiamą kvalifikaciją. Nenoriu įžeisti, – pridūrė jis linktelėdamas galvą į jos pusę.

Vyrai dvejojami į ją pažiūrėjo.

– Neįsižeidžiau.

Eleonora jau seniai nekreipė dėmesio į nepalankų aplinkinių vyrų požiūrį į ją.

– Pone, – įsiterpė karininkas, sėdintis tolimajame stalo gale, – panelės Trig kandidatūra man irgi atrodo visiškai nepriimtina. Žinant jos kilmę...

Visi prie stalo skeptiškai į ją pažiūrėjo ir sulinksėjo galvomis, vienas kitas kažką sumurmėjo. Eleonora juto, kad jie ją tiria, svarsto, kam ji ištikima. *Ne mūsiškė*, – rodės, sakė vyrų veido išraiška, – *pasitikėti ja negalima*. Nors ji tiek daug padarė valdybos labui, jie vis dar laikė ją priešė. Svetimšale, užsieniete. Ne todėl, kad ji per mažai stengėsi. Ji dėjo daug pastangų, kad pritaėtų, kad paslėptų akcento pėdsakus. Be to, ji paprašė Britanijos pilietybės. Jos pilietybės prašymas kartą jau buvo atmetas, bet kuo remiantis – neįstengė išsiaiškinti net Direktorius su visa savo galia ir leidimais. Prieš keletą mėnesių ji antrą kartą pateikė prašymą su jo rekomendaciniu laišku, tikėdamasi, kad jis nulems teigiamą sprendimą. Iki šiol atsakymo ji negavo.

Eleonora atsikrenkštė pasiruošusi prašyti, kad jos kandidatūra nebūtų svarstoma, bet Direktorius prašneko pirmas.

– Eleonora, įkurk savo biurą, – įsakė jis. – Pradėk verbuoti ir rengti merginas skubiai, bet apgalvotai.

Jis pakėlė ranką parodydamas, kad diskusijos baigtos.

– Mes ne šnipai, – pridūrė Eleonora, tartum tokia mintis būtų užgauli. – Šnipinėjimu verčiasi MI6. Čia, SOV, mūsų misija veikiau yra sabotžas arba griauti tokius dalykus kaip geležinkelio bėgiai, telegrafo linijos, fabrių įranga ir panašiai tam, kad kenktume vokiečiams. Be to, padedame vietiniams partizanams ginkluotis ir priešintis.

– Niekada nesu girdėjusi apie tokius dalykus.

– Na ir gerai.

Pam Jenoff (Pam Dženof) – amerikiečių rašytoja, turinti teisininkės ir istorikės išsilavinimą, vienuolikos bestselleriais tapusių romanų autorė. „Dingusios Paryžiaus merginos“ – tikrais faktais paremtas romanas apie moteris, kurios per Antrąjį pasaulinį karą tarnavo Specialiųjų operacijų valdybos agentėmis. Moteris, kurios kovojo ir liko nežinomos dar daugelį metų po karo. Dauguma jų tiesiog dingo.

Londonas, 1943-ieji. Eleonora vadovauja ypatingam skyriui – moterų, kurios siunčiamos į Prancūziją padėti Pasipriešinimo judėjimui. Šis skyrius – jos gyvenimo tikslas, ji kruopščiai atrenka kandidates šiai sunkiai misijai ir už savo merginas guldo galvą. Tik kodėl agentės Marijos siunčiamos radiogramos atrodo taip, lyg už ją būtų rašęs kas nors kitas?

Londonas, 1944-ieji. Marija galvoja tik apie savo penkiametę dukrą, išsiųstą į provinciją. Tačiau netikėtai ją užkalbina vyriškis, siūlantis naują darbą ir didelius pinigus – bet tam ji turi dingti iš visų ją pažinojusių gyvenimo. Nuo šiol nuolatinė Marijos palydovė yra mirtina grėsmė. Kas yra draugas, o kas – priešas?

Manhatanas, 1946-ieji. Į darbą skubanti Greisė stotyje netikėtai pamato po suolu pakištą lagaminą. Smalsumo vedama ji atidaro ir randa tuziną moterų nuotraukų; impulsyviai jas pagriebia ir, palikusi lagaminą, išbėga iš stoties. Kas buvo tos moterys? Greisė supranta, kad už šių jaunų veidų slypi istorija – ir kad ji nenurims, kol visko nesužinos. Ir kamuolys ima vyniotis... Greisė vis labiau gilinasi į dvylikos moterų likimus, kol galiausiai žiauri karo tiesa atsiveria visu baisumu.

„Dingusios Paryžiaus merginos“ – romanas apie karą, draugystę, pasipriešinimą, išdavystę ir viltį.

ISBN 978-609-466-472-4

9 786094 664724

TYTOALBA

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt